

Рожко М.М., Левицький В.А., Попович Ю.І., Клинич Я.І.

Визначний анатом України – заслужений діяч науки і техніки України, професор Ю.П.МЕЛЬМАН

(до 100-річчя від дня народження)

Івано-Франківський національний медичний університет

**Професор
Мельман Юхим Петрович**
Завідувач кафедри анатомії
людини з 1949 до 1980 року

курс навчання, виконував обов'язки асистента кафедри анатомії, а після закінчення з відзнакою інституту був зарахований до аспірантури при цій кафедрі і приступив до виконання кандидатської дисертації під керівництвом Ф.А.Волинського. У 1941 р. разом з інститутом евакуйований в м.Фрунзе, де працював асистентом кафедри анатомії і оперативної хірургії Киргизького медінституту. З 1943 до 1945 р.р. служив командиром медроти і провідним хірургом 244 медсанбату 2-ї стрілецької дивізії. У боях за Смоленськ у 1943 р. був контужений. Нагороджений 5 бойовими орденами: орденом Червоної зірки (1944 р.), орденом Вітчизняної війни II ступеня (1943 р.), тричі орденом Вітчизняної війни I ступеня (1943, 1944, 1945 р.р.).

Демобілізувався у вересні 1945 р. Направлений на роботу до Одеського медичного інституту асистентом кафедри анатомії, якою керував учень академіка В.П.Воробйова Ф.А.Волинський. В 1946 р. захистив кандидатську дисертацію на тему: «Артеріальні анастомози сідничої ділянки і стегна людини» і почав працювати над докторською дисертацією.

У 1949 році Ю.П.Мельмана МОЗ України направлений на посаду виконуючого обов'язки завідувача кафедри анатомії Станіславського медінституту (нині Івано-Франківський національний медичний університет). У 1950 р. отримав звання доцента. Ю.П.Мельман успішно поєднував педагогічну та наукову роботу. Інтенсивно працював над виконанням докторської дисертації на тему: «Матеріали до іннервації товстої кишки у людини», яку захистив у 1953 р. У 1955 р. отримав звання професора. Ю.П.Мельман керував кафедрою анатомії упродовж тридцяти років і вивів її на одне з цільних місць серед кафедр університету, відомої за його межами. Він

Ю.П. Мельман у воєнні роки

значно розширив та створив заново відділи навчального музею, придбав багато апаратури для навчальної і наукової роботи. Тривалий час проф. Ю.П.Мельман успішно поєднував обов'язки завідувача кафедрою з обов'язками проректора з науки. Особливо велику увагу Юхим Петрович приділяв розгортанню науково-дослідної роботи, яка проводилась, головним чином, за двома напрямками:

«Вивчення міжнервових зв'язків внутрішніх органів», який розвинули в своїх дослідженнях і дисертаціях асистенти і доценти кафедри, співробітники інших кафедр інституту та інших навчальних закладів. Серед них доц. Н.О.Красікова (каф. анатомії), доц. К.С.Шевчук (каф. анатомії), доц. М.М.Дринь (каф. акушерства і гінекології), доц. М.В.Долішній (каф. анатомії), проф. О.І.Дельцова (колишня завідувача каф. гістології), ас. В.І.Петрухін (каф. анатомії), проф. П.В.Рибаченко (каф. анатомії Ленінградської військово-медичної академії), ас. Л.Д.Масленнікова (каф. анатомії), доц. С.С.Криницький (каф. Анатомії, пізніше зав. курсом ЛФК), проф. І.Г.Дацун (колишній завідувач каф. топографічної анатомії). Результати цих оригінальних досліджень були підсумовані в монографії Ю.П.Мельмана «Функціональна морфологія іннервації органів травлення» (Москва, 1971), яка була відзначена премією і дипломом ім.В.П.Воробйова АМН. Поряд з цим проводилися фундаментальні дослідження особливостей нейро-вазальних співвідношень у різних відділах центральної та периферичної нервової системи як в нормі, так і при моделюванні різних патологічних станів. У цьому напрямку особливо плідно працювали і захистили дисертації проф. В.А. Левицький (завідувач кафедри анатомії 2007-2012 рр., теперішній професор кафедри анатомії, оперативної хірургії і топографічної анатомії), доц. О.М. Юрах (каф. анатомії, оперативної хірургії і топографічної анатомії), доц. В.Г. Павлович (спочатку каф. анатомії, пізніше каф. судової медицини), проф. С.Б. Герашенко (теперішній завідувач кафедри гістології), доц. А.О.Новоземцева (спочатку кафедра біології, пізніше кафедра гістології), доц. С.Ф. Кобець (каф. нервових хвороб).

«Проблема коллатерального кровообігу різних органів і систем», яка стала провідною у наукових дослідженнях співробітників із різних кафедр нашого та інших інститутів. Здобуті результати відображені в 16 докторських і 30 кандидатських дисертаціях. Серед них: проф. Л.І. Хананасєв – вивчав пластичність судин підшлункової залози, тривалий час очолював кафедру гістології нашого університету; проф. Ю.О. Максимук - досліджував пластичність судинного русла легень, більше 25 років очолював кафедру анатомії Полтавського медінституту; проф. А.Ю. Сопільник – вивчав коллатеральне кровопостачання шлунка, очолював кафедру анатомії в Целінограді, а пізніше в Донецьку; проф. В.Ф.Сенютович – розробив і анатомічно обґрунтував нові прийоми пластичних операцій на шлунку, очолював кафедру госпітальної хірургії нашого університету; проф. В.І. Клинич – проводив клінічні та експериментальні дослідження кровопостачання нирок, завідував кафедрою урології нашого університету; проф. М.Г. Шевчук – вивчав пластичність судинного русла серця, тривалий час очолював кафедру факультетської та госпітальної хірургії нашого університету; проф. М.М. Бережницький – досліджував кровоносне русло серця та легень в умовах їх патології, завідував кафедрою терапії стоматфакультету нашого університету; проф. Ю.М.Гузєєв – досліджував кровоносне русло гортані в умовах патології, завідував кафедрою ЛОР нашого університету;

Колектив кафедри 1974 року.

Нижній ряд: з ліва на право: ас. Грицуляк Б.В., доц. Долішній М.В., ас. Клипич М.С., зав. каф., проф. Мельман Ю.П., ас. Масленікова Л.Д., доц. Бурачинський М.Т., ас. Купчак С.В.

Верхній ряд: ас. Шутка Б.В., асп. Ковальчук Л.С., доц. Шубінець М.В., ас. Дельцова О.І., ас. Дацун І.Г., ст. лаб. Григорак Д.П., ст. лаб. Льїна М.В., ас. Петрухін В.І., асп. Левицький В.А.

проф. Г.Н. Хаїмов – вивчав пластичність кровоносних судин задніх кінцівок в експериментальних умовах, завідував кафедрою біології Андизжанського медінституту; проф. Б.В.Шутка – вивчав морфо-функціональні особливості кровоносного русла та паренхіми нирок за умов експериментальної патології, протягом 1987-2007 рр. завідував кафедрою анатомії нашого університету; проф. Б.В.Грицуляк – досліджував пластичність судин яєчка в різних патологічних умовах, завідує кафедрою анатомії і фізіології Прикарпатського Національного університету; проф. М.Г. Гончар – досліджував коллатеральний кровообіг верхньої кінцівки, тривалий час очолював кафедру хірургії стоматологічного факультету нашого університету; проф. Ю.М. Ясельський – зробив експериментально-клінічне обґрунтування ревазуляризації голівки стегнової кістки, завідував кафедрою травматології і ортопедії нашого університету; проф. Л.С. Ковальчук – досліджувала особливості будови та функції ЮГА в філо- та онтогенетичному аспектах, сьогодні очолює кафедру біології та генетики нашого університету. У цей період за подібною науковою тематикою працювали: доц. М.В.Шубінець (каф. анатомії), доц. Т.В. Котурбаш (колишній завідувач кафедри топографічної анатомії і оперативної хірургії), ас. М.С.Клипич (кафедра анатомії), О.Ю. Тогер (практичний лікар), доц. В.Ю.Льїн (кафедра анатомії та фізіології Сумського університету), доц. С.В. Купчак (кафедра анатомії), доц. Я.І. Клипич (кафедра анатомії), А.І.Лесін (практичний лікар), М.М.Незнакомцев (практичний лікар), проф. Р.В. Сенютович (завідувач кафедри онкології Буковинського медичного університету), В.М. Парашин (практичний лікар), Р.І. Ткачук (практичний лікар), доц. Л.М. Вакалюк (кафедра акушерства і гінекології), доц. Л.І. Остап'юк (кафедра анатомії Національного медичного університету ім. О.О.Богомольця), доц. М.О.Гайналь (кафедра ЛОР). Матеріали наукових досліджень були опубліковані у численних журнальних статтях та тезах, (понад 500), 4 монографіях Ю.П.Мельмана в співавторстві з проф. Шевчуком М.Г. (Москва, 1976), проф. Дацуном І.Г. (Москва, 1986), проф. Шуткою Б.В. (Київ, 1988). На цю тематику на

базі кафедри були проведені 4 тематичні конференції (1962, 1964, 1967 і 1971 роки), які сприяли обміну науковою інформацією, досвідом, встановленню творчих контактів між ученими-ангіологами нашої країни і за кордоном. Проф. Мельман Ю.П. неодноразово виступав на міжнародних форумах морфологів (НДР, Польща, Чехословачія).

Ю.П. Мельман успішно поєднував педагогічну і наукову роботу з громадською: очолював обласне товариство анатомів, гістологів і ембріологів, був членом Президії республіканського і всесоюзного товариств анатомів, гістологів і ембріологів, членом редакційної колегії наукового журналу «Архів анатомії», депутатом Івано-Франківської міської ради. За значні успіхи у педагогічній, науковій і громадській роботі проф. Ю.П.Мельман нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора та орденом Дружби народів, багатьма медалями. У 1974 р. йому присвоєно звання «Заслужений діяч науки і техніки України».

Кузнем і резервом науково-педагогічних кадрів був і залишається анатомічний науковий гурток, заснований в 1947 році доц. Журавською Н.О. Його науковими керівниками були доц. Н.О.Журавська (1947-1949), проф. Ю.П.Мельман (1949-1953), доц. М.Т.Бурачинський (1953-1962), доц. М.В.Долішній (1962-1989), доц. Я.І.Клипич (1989-1991), проф. В.А.Левицький (1991-2000), доц. О.М.Юрах (2000-2003), доц. Л.А.Шутка (з 2003 року). За час існування гуртка в ньому навчалось понад 1500 студентів.

Студенти-гуртківці беруть участь в наукових конференціях і симпозіумах, готують реферативні доповіді з найновітніших питань морфологічної науки, вивчають життєвий шлях і наукову спадщину видатних дослідників-морфологів, освоюють методи дослідження кровоносного русла та судинно-нервових відношень, допомагають викладачам у проведенні науково-дослідницької роботи, проводять експерименти в операційній кафедрі згідно із темою їх наукових праць, вивчають комп'ютерну техніку, реферують наукові джерела за темою дослідження, освоюють способи документації наукових робіт. У науковому доробку анатомічного гуртка більше 70 експериментальних досліджень, 78 друківаних праць, більше 250 виступів на наукових конференціях. Наукова продукція студентів відзначена І медаллю АМН, 3 медалями «За кращу наукову студентську роботу», 7 грамотами Міністерства вищої освіти України, численними грамотами ректорату, цінними подарунками, грошовими преміями.

У різні роки найбільш активними членами анатомічного гуртка були студенти Ю.Скуравський, М.Долішній, Т.Ас-молівський, М.Атаманюк, Л.Хананаєв, М.Шевчук, А.Сопільник, Ю.Максимук, М.Шубінець, І.Дацун, Б.Ткачук, Б.Грицуляк, Б.Шутка, О.Дельцова, М.Солодка, В.Левицький, О.Юрах, Б.Філіпчук, Б.Іванов, А.Нейман, О.Шиян, О.Косяков, В.Лапа, В.Штогрин, І.Дробот, Л.Вакалюк, Я.Гуцуляк, С.Попель та інші. Більшість з них ще тепер працюють на різних науково-педагогічних посадах в ІФНМУ, в інших ВНЗ та закладах країни.

Помер Юхим Петрович Мельман 16 червня 1994 року і похований у м. Івано-Франківськ.

Надійшла 01.03.2013 року.